

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

*Zijn bloed kome over ons en onze kinderen.
Mattheüs 27:25*

Wie kan de diepte peilen van Christus' lijden als Borg? Wij zien hier de lijdende Borg staan voor Pilatus. Hij is op tweetal gesteld met de bekendste moordenaar van die dagen. Zijn aardse rechter moet een vonnis vellen. Dwars door dat alles heen voltrekt zich echter het vonnis van de hemelse Rechter. Let wel: Zijn vonnis.... over *mijn* zonden. We kunnen het lijden van Christus niet begrijpen als we het niet in relatie zien tot onze schuld bij God.

Het volk kiest Bar-abbas. Opgehitst zijn ze door de leidslieden. Zij vertegenwoordigen de *kerk*. Pilatus vertegenwoordigt de *wereld*. Kerk en wereld gaan hier samen in een sinistere zaak. Ze zijn het erover eens, dat Christus moet verdwijnen. Weg met Hem! Heeft de mens niet de eeuwen door geroepen: weg met Hem? Wijkt van mij, aan de kennis van Uw wegen heb ik geen lust? Pilatus wast wel zijn handen in zogenaamde onschuld, maar al het water van de zee wast niet de schuld af, die hij op zich laadt door de Rechtvaardige te laten kruisigen. En wie wast onze schuld af? Wat voor vrome uitvluchten hebben wij bedacht om onze handen in onschuld te wassen?

Deze Rechtvaardige. Merkwaardig, dat hij dat woord gebruikt. Hij neemt het over van zijn vrouw. Zijn vrouw had hem laten waarschuwen. 'Heb toch niets te doen met deze Rechtvaardige..' Zij had in een soort nachtmerrie veel geleden vanwege Jezus. Calvijn zegt, dat de Vader dit zo beschikt heeft om de onschuld van Zijn Zoon nog meer te laten uitkomen. Maar kerk en wereld zijn het toch hierover eens, dat deze Rechtvaardige ter dood gebracht moet

worden. Wat een lijden voor de Borg.... hij is gekomen tot het Zijne, maar de Zijnen hebben hem niet aangenomen.

Pilatus hoeft zich niet bezwaard te voelen: de Joodse leidslieden en het volk, zij nemen de verantwoordelijkheid wel op zich. Dat is de strekking van de woorden: 'Zijn bloed kome over ons en onze kinderen.'

Maar ze weten niet wat ze zeggen.... Al het water van de zee wast immers ook hun schuld niet af, als het verblinde volk hun Messias verwerpt.

Toch ligt er in die wrange uitspraak voor ons een les besloten.

Wie met ogen des geloofs op de lijdende Borg mag zien, die moet roepen: Zijn bloed kome over mij, over ons en onze kinderen.

Zijn bloed, dat zoenbloed is. Christus draagt dit lijden, deze veroordeling, deze smarten, om door Zijn bloed de verzoening aan te brengen. Ziet u, dat Hij daar staat, beladen met uw schuld? Zo gaat Hij verder, van de rechtszaal naar de heuvel Golgotha. De nacht in van Godsverlating. Ja, Hij geeft Zich over in de dood.

Zijn bloed is offerbloed. Het bloed van het Lam, het Paaslam dat geslacht wordt ter verlossing van het volk, dat in de banden van de slavernij der zonden wordt vastgehouden. "Als Ik het bloed zie, dan zal de verderfengel u voorbijgaan..." zo sprak God in de nacht van de uittocht. Het bloed van het Lam moet gezien worden aan de deurposten van ons huis, ons hart en leven. Alleen op grond daarvan kan er sprake zijn van vrede met God. Vrede door het bloed des kruizes.

God Zelf heeft dat zoenbloed aangegeven als het enige middel om de welverdiende straf te ontgaan en wederom tot genade te komen. Daarom moet dat middel ook toegepast worden aan ons hart en leven.

Dat werkt de Heilige Geest, die de zondaar ontdekt aan zichzelf en uitdrijft naar het Lam Gods. Wordt het al de kreet van uw ziel, vanuit de nood: 'Geef mij Jezus of ik sterf...?'

Het is niet genoeg om te weten dat er een Middelaar is. Het is niet genoeg om in te stemmen met de bijbelse waarheid dat het bloed van Jezus Christus reinigt van alle zonden. Het zal er om gaan dat wij persoonlijk de kracht ervan ondervinden. Dat gaat nooit buiten het schuldbelijdend, toevlucht nemend geloof om.

Christus boog onder de eisen van Gods recht, om vrede te maken door het bloed des kruizes. Dat is een vrede met God, die alle verstand te boven gaat en die de eeuwigheid verduurt. Hunkert u naar die vrede?

Neem dan toch die woorden maar over, maar in andere zin gebruikt. Zijn bloed kome over ons en onze kinderen. Dan doet u biddend een beroep op het werk dat Christus in Zijn lijden volbracht, om vijanden met God te verzoenen. Welk een onuitsprekelijke waarde krijgt Hij dan voor u. Wat leert u dan de hemelse wijsheid bewonderen, die een weg heeft uitgedacht waarlangs een zondaar op grond van het recht zalig kan worden. Een dure prijs is er voor betaald. En niets behaagt de Heere meer dan dat de zondaar alle grond in zichzelf verliest en als enige pleit- en rustgrond overhoudt: Jezus Christus en Dien gekruisigd. Het is op grond van de bloedstorting van Christus dat de Heere het waar maakt: Wie Hem aanroept in de nood, vindt Zijn gunst oneindig groot. Door de bloedstorting van Christus is de weg naar de genadetroon vrij gemaakt, opdat u pleitend op Zijn werk barmhartigheid en genade zou vinden. Daar leert Gods kind belijden: Jezus, Uw verzoenend sterven, blijft het rustpunt van mijn hart.

H. Korving

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een lijdensmeditatie van ds. H. Korving opgenomen over Matth 27:25 "Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen".

Ds. J.M.J. Kieviet schrijft een slotartikel in de serie over "Aandacht voor de gaven van de Heilige Geest." Ds. P. Roos schrijft over leesdiensten. Ds. Tanis schrijft over "Een voortreffelijk werk" naar aanleiding van 1 Tim. 3:1. Ds. K. Hoefnagel gaat in zijn vragenrubriek in op de vraag wat een volkomen hart is.

Zelf hebben we een tweede artikel geschreven over de zaligsprekingen. Tenslotte werden enkele persberichten opgenomen.

Ontmoetingsdag

We willen u de datum en de sprekers doorgeven:

D.V. Zaterdag 22 april in de Chr.

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 8,50 per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 8 dollar per jaar. Advertenties € 0,37 per mm met een kolombreedte van 6 cm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Geref. Kerk te Werkendam

Sprekers: ds. M. Vlietstra, ds. K. Hoefnagel, ds. P. Roos en ds. L.W. van der Meij.

DE ZALIGSPREKINGEN (2)

Zalig zijn die treuren; want zij zullen vertroost worden (Matth. 5:4)

Schijnbare tegenstelling

Het lijkt alsof de twee woorden 'zalig' en 'treuren' een tegenstelling vormen. Hoe kan iemand die treurt immers zalig zijn? Iemand die verblijd is, dat die zalig wordt gesproken, daarover zou men zich niet hoeven te verbazen, dat valt immers gemakkelijk te begrijpen. Maar hier gebeurt het tegenovergestelde. Hier worden treurenden zalig gesproken. Wat is dan het verband tussen treuren en zalig zijn? Hoe stemmen die twee overeen? Is hier geen sprake van een innerlijke tegenstrijdigheid? Er vinden veel dingen plaats in deze wereld die leed en verdriet veroorzaken. Als een rotsblok loslaat van een berg en op een auto valt en twee kinderen uit een gezin worden gedood, dat betekent toch een groot verdriet voor vader, moeder en het kind dat in leven bleef? Velen kwamen om in de door een zeebeving veroorzaakte vloedgolf die plotseling veel kustgebieden overstroomde. Dan is er toch geen reden tot vreugde voor hen die in rouw gedompeld werden?

In de oorspronkelijke taal wordt een sterk woord voor treuren gebruikt. Het is een werkwoord dat wanhoop beschrijft. We kunnen denken aan Jakob die dacht dat zijn zoon Jozef was omgekomen. Dan lezen we in Genesis 37:34 dat hij vele dagen rouw bedreef over zijn zoon. In de griekse vertaling van het Oude Testament wordt dan hetzelfde woord voor treuren gebruikt als hier in de zaligspreek. Toen Jakob stierf beweenden de Egyptenaren hem zeventig dagen. Om dit bewenen aan te duiden wordt opnieuw hetzelfde woord gebruikt. Maria Magdalena bracht het heilsfeit van de opstanding aan 'degenen, die met Hem geweest waren, welke treurden en weenden' (Markus 16:19). Weer wordt dan hetzelfde woord gebruikt. Het treuren uit de zaligspreek is dus geen verdrietige bui, maar een diep en oprecht ver-

Verschijsning volgend nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. 30 maart 2006 verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 23 maart. AvH

driet. Valt er soms te denken aan het lijden dat christenen in deze wereld ondergaan en de troost die hen in het hiernamaals ten deel zal vallen? Dat lijden is immers niet te waarden tegen de heerlijkheid die geopenbaard zal worden? Dat lijden is toch maar een lichte verdrukking vergeleken met het gans zeer uitnemend gewicht der heerlijkheid? Inderdaad valt ook hieraan te denken. Zij die vervolgd worden om der wille van hun overtuiging zullen in het toekomstige leven vertroost worden. Calvijn schrijft ten deze: "Als we op de dingen om ons heen zien, duurt een ogenblik lang, maar zodra we onze blik op de hemel richten, lijken duizend jaren een ogenblik te zijn."

Het ware treuren

Het gaat in de zaligspreek niet over al het menselijk verdriet dat op aarde werkelijkheid is. Wie zou niet treuren als er een geliefde uit het midden is weggenomen? Wie zou geen verdriet hebben als iemand van wie je veel hield is gestorven? Het is echter niet zo dat ieder die bedroefd is over het verlies van een dierbaar familielid wordt zalig gesproken. Wie deze zaligspreek tijdens een begrafenisplechtigheid aanhaalt, doet dit in vele gevallen onterecht. Er wordt niet alleen getreurd in dagen van rouw. Er is ook verdriet als er een teleurstelling verwerkt moet worden. Wie niet slaagt voor een examen wordt daar niet bepaald vrolijk van. Er kan ook sprake zijn van een zondig treuren. Ook dat is het ware treuren niet. Het treuren over de straf en niet over de zonde die tot de straf heeft geleid, is het ware treuren niet. Een heel duidelijk voorbeeld is Judas. Er staat van hem geschreven in Matth. 27:3-5 "Toen heeft Judas, dien Hem verraden had, ziende, dat Hij veroordeeld was, berouw gehad, en heeft de dertig zilveren penningen den overpriesters en den ouderlingen wedergebracht, zeggende: Ik heb gezondigd, verradende het onschuldige bloed! Maar zij zeiden: Wat gaat ons dat aan? Gij moogt toezien. En als hij de

zilveren penningen in den tempel geworpen had, vertrok hij, en heengaande verworgde zichzelf." J.C. Ryle schrijft hier behartenswaardige dingen over: "Het is mogelijk dat iemand zijn zonden voelt, er spijt van heeft, er innerlijk diep van overtuigd is schuldig te zijn en diep berouw toont. Zijn geweten klaagt hem aan en hij toont veel verdriet. Maar dit alles ten spijt bekeert hij zich niet van harte. Dreigend gevaar of angst voor de dood kunnen aan deze gevoelens ten grondslag liggen. De Heilige Geest heeft dan geen enkel werk in zijn ziel verricht." Dit alles overdenkende zou het tot de vraag moeten leiden: Ken ik de ware droefheid over de zonde? Is mijn treuren het treuren waaraan de zaligheid wordt verbonden of niet? Heb ik mij met oprecht en diep berouw tot de Heere mogen wenden om vergeving en genezing? Het ware treuren komt voort uit de droefheid naar God die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt. Dit treuren heeft geen mens van zichzelf. De Heere werkt dat treuren in de harten van Zijn kinderen door de werking van de Heilige Geest. Arm van geest zijn en treuren zijn met elkaar verbonden. Arm van geest zijn betekent immers overtuigd zijn van de zonde en treuren is daar diep berouw over hebben. Thomas Watson omschrijft dit heel mooi: "Zonde moet tranen hebben." Treuren om de zonde is een kenmerk van de ware bekering. David Brainerd, de bekende indianenzendingeling schrijft in zijn dagboek het volgende: "Een avond herinner ik mij nog heel goed. Ik liep alleen buiten en mijn zonden waren in mijn ogen zo groot dat ik bang was dat de grond onder mijn voeten uiteen zou splijten en mijn graf zou worden; dat mijn ziel nog voordat ik thuis had kunnen komen, naar de hel gestuurd zou worden. Hoewel ik genoodzaakt was om naar bed te gaan, om te voorkomen dat de anderen erachter zouden komen hoe groot mijn nood was, wat ik absoluut niet wilde, heb ik bijna geen oog dichtgedaan, want ik dacht dat het wel een heel groot wonder zou zijn als ik de volgende ochtend niet in de hel zou zijn."

Treuren wij?

Wordt dit zondebesef niet veelal gemist in onze dagen? Leeft de overtuiging niet al te weinig dat er buiten Christus de eeuwige rampzaligheid is? In de oorspronkelijke taal staat een tegenwoordig deelwoord "treuren-

de" zodat we de zaligspreking als volgt zouden kunnen weergeven: "zalig zijn degenen die aan het treuren zijn." Het gaat niet over mensen die een pessimistische aanleg hebben of een laag zelfbeeld. Het zijn mensen die treuren als de Godonterende zonde bedreven wordt. Hier valt een les uit te leren. Het is niet zo dat christenen altijd maar vrolijk en opgewekt zijn. Sommigen willen ons dat doen geloven. Zij stellen het zo voor alsof een christen altijd maar opgewekt en optimistisch door het leven zou kunnen gaan. Dat leert ons deze zaligspreking niet. Gods kinderen kennen juist een sterk besef van onwaardigheid en zondigheid. Job bijvoorbeeld verfoeide zich en had berouw in stof en as (Job 42:6). Ook Paulus beleefde dat hij een zondig mens was en bleef. Het was zijn diepste verlangen God te dienen, maar de zonde bleef woelen en werken. Op blz. 134 wordt een citaat van Spurgeon aangehaald: "Broeders, toen ik de heiligheid van Gods wet zorgvuldig had onderzocht en innerlijk besepte, voelde het alsof de scherpe punt van een sabel door mijn hart ging, en beefde en rilde ik... Wat een armzalige schepsels zijn wij! De beste mensen zijn mensen op hun best, zonder het werk van de Heilige Geest en de kracht van de goddelijk genade bevat de hel zelf geen grotere monsters dan u en ik." Wat het treuren over de zonde betreft valt ook te denken aan kerkelijke zonden. Er is immers veel dwaalleer, verval en wereldgelijkvormigheid. Ook de omstandigheden in de wereld geven veel reden tot droefheid omdat er zoveel zonde is en zoveel gevolgen van de zonde zijn waar te nemen. Er is onrecht, wreedheid, geweld, egoïsme, hebzucht, immoraliteit en verval van de mensheid. Hoe is onze houding ten deze? Van Lot staat opgetekend in Gods Woord dat hij vermoed was van de ontuchtige wandel der gruwelijke mensen en dat hij zijn rechtvaardige ziel dag op dag kwelde door het zien en horen van ongerechte werken. Wat Lot zag en hoorde deed hem pijn in zijn hart. Kennen wij die pijn ook? Of zijn we gewend aan de zonde? Doen de vele ongerechtigheden die bedreven worden ons geen pijn? Als het goed is zijn Gods kinderen bedroefd over de afgoderij, de godslastering en de goddeloosheid die kenmerkend zijn voor de tegenwoordige wereld. Op blz. 142 lezen we een treffende passage die we u willen doorgeven: "Veel belijgende

christenen kijken (...) naar films op tv waarover ze twintig jaar geleden niet gepeinsd hadden om daarvoor naar de bioscoop te gaan. Of, wat hypocrieter is, ze kijken zelfs naar dingen die ze nu niet eens in de bioscoop zouden gaan zien. Wereldse dingen, overspel, dronkenschap en godslastering zijn normale ingrediënten voor hun dagelijkse portie amusement. Ze verkneukelen zich over de grofheid van de wereld zonder een spier te vertrekken, laat staan dat hun hand naar de uit-knop reikt. Dingen waardoor de Zoon van God werd gekruisigd, worden nu door sommigen die beweren Zijn volgelingen te zijn gebruikt om zich te ontspannen en aan het eind van een drukke dag tot rust te komen. Verwachten we nu werkelijk van God dat Hij dit soort gedrag zegent?" Uit de ogen van de dichter van Psalm 119 vloten waterbeken omdat Gods wet niet werd onderhouden door zijn tijdgenoten.

Troost

De zaligspreking luidt: "Zalig zijn die treuren, want zij zullen vertroost worden." Iets daarvan wordt in dit leven door Gods kinderen al ervaren en genoten. Gods kinderen worden op vele manieren getroost. Het boek wat we bespreken noemt de volgende zaken. God de Vader is de God der lijdzaamheid en der vertroosting. God de Zoon is de Voorspraak bij de Vader als Gods kinderen gezondigd hebben. Daarbij pleit Christus niet op iets in de mens, dat zou ook niet kunnen, maar pleit op Zijn Eigen verdienste. Christus heeft volkomen betaald voor al de zonden der Zijnen. Ook God de Heilige Geest troost. De Heere troost tevens door Zijn Woord als een onuitputtelijke bron van troost. De Heere troost door de prediking van Zijn Woord. In dit verband kwamen we een opmerkelijke uitspraak tegen: "Ik ben er al heel lang van overtuigd dat een van de redenen waarom het pastoraal in de kerk van vandaag zo zwaar is, is dat de prediking zo licht is. Zoveel preken die tegenwoordig gehouden worden, zijn zo oppervlakkig, leeg en zonder vrucht. Er wordt meer ingespeeld op wat de mensen willen horen dan wat zij nodig hebben. Door zulke prediking worden eerder de emoties gemasseerd dan het hart getroffen. Maar daar waar de prediking een gezonde exegese heeft, accuraat is in de uitleg en gepassioneerd in de toepassing, zal Gods volk blijvend worden versterkt, bemoe-

digd en vertroost." (blz. 149). De gemeenschap met andere christenen is ook tot troost en tenslotte de zekerheid van de wederkomst van Christus. We lezen in 1 Thess. 4:18 "Zo dan vertroost elkander met deze woorden." Gods kinderen wacht een heerlijke toekomst: zij zullen nooit meer zondigen maar eeuwig en volmaakt God bedoelen. Gods kinderen verwachten nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, in dewelke gerechtigheid woont (2 Petrus 3:13). Het overdenken van deze toekomst geeft troost. We lezen op blz. 151: "'Zij zullen Zijn volk zijn, en God Zelf zal bij hen en hun God zijn. En God zal alle tranen van hun ogen afwissen; en de dood zal niet meer zijn; noch rouw, noch gekrijt, noch moeite zal meer zijn; want de eerste dingen zijn weggegaan' (Openb. 21:3-4). Hier op aarde wordt het leven als christen gekenmerkt door treuren. In de hemel zal zijn leven worden gekenmerkt door de afwezigheid daarvan, want elke reden tot treuren zal dan weggenomen zijn. Halleluja!"

Beleefde droefheid

Het komt niet alleen aan op een rechtzinnige beschouwing over het treuren, maar ook op de beleving van deze zaak. Mogen we er iets of meer van kennen? Ter toetsing willen wij tenslotte enkele gedeelten doorgeven uit het boek van docent F. Lengkeek over de zaligsprekingen. We lezen op blz. 41 en 42 het volgende: "Zo is dan het ware treuren een treuren uit *de droefheid naar God, die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid* (2 Cor. 7:10). Het is een roepen uit de diepte der ellende, waarin de ontdekte zondaar zich liggen ziet; een klagen uit de smarten des doods; een schreien uit het gemis van God en Zijn lieflijke gemeenschap. Meer nog de smart Gode aangedaan, dan de smart, die de klager zich aandeed door zijn overtreding, doet hem smeken aan de troon der genade! En zijn klacht is geen klagen over de roede, geen bijten in de stok, geen verongelukkig voelen en daarom ongelukkig zijn; - het is een God- rechtvaardigend, God- heiligend treuren; een buigen onder Hem, Die, zo Hij in 't gericht zou treden, rechtvaardig de klager zou moeten verwerpen; een treuren met verbreking des harten en verslagenheid des Geestes. Hoe onderschrijft de treurende zijn vonnis; hoe blijft hem niet over dan op genade te pleiten! In de tollenaar ziet hij

een rijk bevoorrechte, in de tollenaar, die mocht opgaan naar de tempel en daar, van verre staande, op zijn borst sloeg en uitriep: *O God! Wees mij zondaar genadig!* Diens plaats is zijn plaats, dienst gestalte moet de zijne zijn, diens gebed zijn smeking." Ook wijst Lengkeek op de heerlijke toekomst die wacht. We lezen op blz. 49 en 50 dienaangaande: "Treurenden vanwege uw zonden, wat toekomst wacht u! Denkt eens, de zonde weg, geen ongerechtigheid meer! Niets zal meer scheiding maken tussen u en uw heil, dat is tussen u en uw God! Dat is de vertroosting, waarmede de Heere eenmaal al Zijn ellendigen troosten zal, niet gelijk een moeder of vader, die meestal slechts sussende dit kunnen doen, maar, meer dan dezen,

wegnemende alle smart en vervullen de met datgene, welks gemis tot treuren bracht. Alle aanleiding, reden en oorzaak tot treurigheid zal weggenomen zijn. Zelfs de herinnering aan de zonde zal geen smart meer kunnen brengen, zo volkomen zal de schuld daar geboet gekend worden. De herinnering zal slechts strekken tot verheerlijking van God en het Lam! In de jubel, *Gij hebt ons God gekocht met Uw bloed*, zal de herinnering zich eeuwig oplossen! Zalig - de treurenden!"

N.a.v. John Blanchard, Zalig zijn zij, De zaligsprekingen voor vandaag, gebonden, 360 blz., € 22,50, Uitgeverij De Banier, Utrecht, ISBN 90-336-0578-3.

PAULUS EN TIMOTHEÛS

Een voortreffelijk werk. 1 Timotheüs 3:1.

In hoofdstuk 2 heeft Paulus gewezen op het gebed en de gebedshouding in de gemeente. Hij geeft aan de plaats van de man en de vrouw in de gemeente. Paulus wijst erop waarom de vrouw niet mag leren en regeren in de gemeente. In hoofdstuk 3 heeft hij het over de ambten in de gemeenten. Zijn de vrouwen daarvan uitgesloten, dan betekent dan niet dat alle mannen zonder onderscheid toegelaten en zo verkozen kunnen worden. Nauwgezetheit dient bij de verkiezing in acht genomen te worden. Dit behoort steeds voor de aandacht te staan. Ook al laat Paulus dit woord horen: dit is een getrouw woord: zo iemand tot eens opzienersambt lust heeft, die begeert een treffelijk werk. Daarbij dienen we de volgende vereisten te onthouden. Waar de apostel mee begint is de overdenking waard. Hij heeft het over het opzienersambt, een ambt in de gemeente, door Christus Jezus gegeven. Zelf is Hij de Herder en Opziener der zielen. Hij heeft het voor het zeggen. Hij is het Hoofd. Hij is bekleed met herderlijk gezag. Nu werkt Hij als de verhoogde Christus middellijk. Hij gebruikt mensen in Zijn dienst, door Hem geroepen en toegerust tot de gestelde taak of taken. Daarom kunnen we zeggen dat de ambten gaven zijn van Christus die Hij door Zijn Geest aan de gemeente schenkt. Zij vormen het middel in Zijn hand om de gemeente te regeren en te leiden, op te bouwen

en toe te rusten. Vandaar dat aandacht voor het ambt, respect voor het ambt, voor de kerkorde, voor de kerkorganisatie en voor het kerkrecht voluit Bijbels zijn. Zo ook het spreken over of het wijzen op de opziener. Nu is van het griekse woord episcopos, dat opziener betekent, het woord bisschop afgeleid. Een bisschop is dus een opziener. In de roomse kerk wordt het woord bisschop nog gebruikt. Maar het heeft een heel andere betekenis dan bij Paulus. Voor Paulus zijn bisschoppen ambtsdragers van een plaatselijke gemeente. Het 'één alleen' wijst de Schrift af, alsook het alleen heerschappij voeren. Het is opvallend dat het woord opzienersambt wat Paulus in 1 Tim. 1 gebruikt in verband met de ouderlingen hetzelfde woord is dat Paulus gebruikt in Handelingen 1:20 in verband met de apostelen: een ander neme zijn opzienersambt. Ouderlingen kunnen zo collega opzieners van de apostelen genoemd worden. Zeker de apostelen hebben een eigen plaats ontvangen met een bijzonder mandaat, maar ze zijn medeouderling. Dit schrijft Petrus van zichzelf in zijn eerste zendbrief hoofdstuk 5 vers 1. Hiërarchie mag er nooit zijn. De ambtsdragers moeten ook acht geven op zichzelf, Handelingen 20:28. Elke ambtsdrager dient zijn plaats te weten. Dit mag nimmer vergeten worden. Daar vandaag alles open ligt, wordt er wat gehoord hoe het toegaat in sommige

consistories. Wat kunnen dominees domineren. Als dominanten optreden. Er zijn wat communicatiestoornissen met al de gevolgen van dien. Zeker mogen we ouderlingen en diakenen niet voorbijzien. Ook zij hebben hun plichten, hun verantwoordelijkheid. Maar een predikant moet bijzonder voorzichtig handelen, zijn plaats weten en biddend leven bij en uit de tekst door Paulus gegeven, want het raakt het hele leven. Wie predikant is, heeft als het goed is, naar het gehoorde gestreefd, ernaar verlangd. Niet om zich in te dringen, niet om wat te worden, niet om op de preekstoel te staan en het voor het zeggen te hebben. Het ambt trok niet uit eerezucht, noch uit hebzucht, maar men werd gedrongen door de oprechte vrede des Heeren, om bezielde door de genade des Heeren en geleid door de Heilige Geest de gemeente te dienen. Het is immers een treffelijk werk, een schoon werk. Zo wordt het bedoeld. Het heeft te maken met de eer van de Heere en de zaligheid van zondaren. Zeker brengt het grote verantwoordelijkheid met zich mee. Men is bezig met leden, ouderen en jongeren, die een ziel hebben voor de eeuwigheid. Die moeten geleid en geleerd worden. Maar de dienst van de Heere is een liefdedienst. Vandaar dat een geëmeriteerde, wanneer hij weer in de praktijk gezet zou kunnen worden, weer in het volle dienstwerk ging werken, want de dienst des Heeren blijft leven en trekken. Het is een levenskenmerk van Gods knechten. Paulus schrijft: het is een getrouw woord. Het is

geloofwaardig, zo iemand tot eens opziensambt lust heeft, die begeert een treffelijk werk. Is er één die dit wist, dan was het Paulus. Gods geroepen knechten zeggen 'amen' op het woord van Paulus en bidden: dat wij ons ambt en plicht, o Heer', getrouw verrichten tot Uw eer: dat Uwe gunst ons werk bekroon; Uw Geest ons leid' en in ons woon.

Graag wil ik doorgeven wat Matthew Henry in zijn Bijbelverklaring zegt. De dienst van een opziener is een goed werk, een werk van het hoogste belang en verricht voor het hoogste goed. De bediening beoogt niets minder dan het leven en de gelukzaligheid van onsterfelijke zielen. Het is een goed werk, want het bedoelt de Goddelijke volmaaktheden in het licht te stellen door vele kinderen tot de heerlijkheid te leiden. De bediening is ingesteld om de ogen der mensen te openen en hen van de duisternis tot het licht te keren en van de macht van de satan tot God, Hand. 26:18. Daar moet een ernstige begeerte naar die bediening zijn in hen die er in gesteld worden, wanneer iemand het begeert moet hij het begeren met het oog op het vooruitzicht om Gode meer heerlijkheid te kunnen geven en de zielen der mensen het meeste goed te doen door dit middel. En daarom wordt bij de bevestiging ook deze vraag gesteld: Gevoelt gij dat gij door de Heilige Geest bewogen zijt om deze bediening te aanvaarden (uit het formulier destijds gebruikt in Engeland.)

M.C. Tanis

Geest een teken aan de wand. Vooral omdat men zich dan met name beperkt tot de meer bijzondere gaven. De vraag is of die bovenmatige aandacht bijbels is. Immers, als de Heere Jezus aan Zijn discipelen de komst en de noodzaak van de komst van de Heilige Geest aankondigt, spreekt Hij over heel andere dingen. Niet zozeer over de gaven van de Geest allereerst, maar over Diens werk in de harten. Dat Hij zou gegeven worden om te overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel. En tevens dat de Heilige Geest niet van Zichzelf zou getuigen, maar dat Hij van Christus getuigen zou. En de apostel Paulus schrijft in datzelfde spoor aan de Romeinen. Hij wijst erop dat wie de Geest van Christus niet heeft – let wel: niet dat wie de gaven van de Geest niet heeft – deze Christus niet toekomt.

Over de gaven van de Heilige Geest zou veel meer te zeggen zijn dan in dit artikel en in de vorige artikelen gedaan is. Maar ik wil me beperken. Ik volsta met enkele stellingen, aangevuld met een korte toelichting.

1] *Het is niet te ontkennen dat de Heere aan de kerk van het Nieuwe Testament bijzondere gaven heeft gegeven.*

Aan het slot van het Markusevangelie blijkt dat de Heere Jezus Zijn apostelen opvallende gaven heeft beloofd: "In Mijn Naam zullen ze duivelen uitwerpen, met nieuwe tongen (of: talen) zullen ze spreken, slangen zullen ze opnemen en (...) op zieken zullen ze de handen leggen en zij zullen gezond worden" [Markus 16: 17, 18]. De Heere heeft dit woord ook waar gemaakt in de eerste tijd van de christelijke gemeente. Het boek van de Handelingen der apostelen laat het overvloedig zien. Letterlijk zijn al deze beloften vervuld. In Hand. 5: 12 lezen we bijvoorbeeld dat er door de handen van de apostelen vele tekenen en wonderen onder het volk geschiedden. Trouwens, in Paulus' brieven aan de onderscheidene gemeenten blijkt dat ook dan nog allerlei bijzondere gaven aan de gemeenten geschonken waren.

2] *De geestelijke gaven hebben geen zelfstandige betekenis.*

Telkens weer blijkt, door heel het Nieuwe Testament heen, dat de gaven van de Geest niet op zichzelf gericht waren, maar op iets dat door

AANDACHT VOOR DE GAVEN VAN DE HEILIGE GEEST (6, SLOT)

De Heilige Geest, Die Zelf gave van de Heere aan Zijn kerk is, brengt ook gaven mee. We hebben eerder gezien dat met name de apostel Paulus daarover spreekt op diverse plaatsen in zijn brieven. Hij achtte het, geleid door diezelfde Geest, nodig om de jonge gemeenten hierover onderwijs te geven.

Hij spreekt dan over de gaven van het dienen en leren, van het uitdelen en van het betoon van barmhartigheid. Maar ook over de meer bijzondere gaven, als die van de profetie, van het spreken met andere talen en van de genezing van zieken.

Over de Geestesgaven wordt de laatste tijd veel gesproken en geschreven. Aan de ene zijde is dat een goede zaak. Onmiskenbaar wordt met dit onderwerp een bijbels thema aangesneden. We behoeven dit niet te negeren. Maar het geeft aanleiding om de Schriften te onderzoeken, namelijk wat hiervan de betekenis voor het hier en nu is. In dat opzicht dienen we te zijn als de mensen van Berea die onderzochten of wat de apostel sprak wel overeenkomstig de Schriften was.

Anderzijds is de veelvuldige en selectieve aandacht voor de gaven van de

die gaven gediend wilde zijn. Wat dan wel? Wel, in het Nieuwe Testament zijn de Geestesgaven vooral bedoeld om de prediking van het Evangelie te bevestigen. Om extra kracht te verlenen aan de waarheid van het getuigenis van de apostelen. Zoals dat ook al het geval was met de tekenen en wonderen die de Heere Jezus Zelf verrichtte. Ze onderstreepten als het ware het feit dat Zijn getuigenis uit de hemel afkomstig was. Hij sprak als Machthebbende. En Hij handelde als Machthebbende. De tekenen die Hij verrichtte, gaven er overvloedig blijk van.

Die kracht tot bevestiging verbond de Heere ook aan het woord dat de apostelen spraken. Een extra getuigenis werd eraan gegeven door de gaven van de Heilige Geest. In dit verband is Hebr. 2: 3, 4 erg sprekend, waar het gaat over het door de apostelen verkondigde woord van God. *"God bovendien medegetuigende door tekenen en wonderen en menigerlei krachten en bedelingen des Heiligen Geestes, naar Zijn wil."*

3] De geestelijke gaven hebben geen zaligmakende betekenis.

Het ontvangen hebben van de gaven van de Heilige Geest is geen garantie voor het ontvangen hebben van de Heilige Geest Zelf. Als Christus ooit oordelen zal over levenden en doden en als Hij de grote scheiding zal aanbrengen tussen de schapen en de bokken, dan zal dat inderdaad gaan blijken. Velen, aldus de Heere Jezus, zullen zich beroepen op de aan hen geschonken gaven, menend dat deze een verzekering voor de eeuwige zaligheid inhouden: *"Heere, Heere!, hebben wij niet in Uw Naam geprofeet en in Uw Naam duivelen uitgeworpen en in Uw Naam veel krachten gedaan?!"* Maar de Heere Jezus zal hun antwoorden dat Hij hen nooit heeft gekend. Niet het bezit van de gaven maar het ontvangen hebben van de Geest Zelf, de Geest van Christus, zal redden van het verderf. Ook de door Christus ingestelde ambten behoren tot die genadegaven. Dat betekent dat ook het (ge)dragen (hebben) van een ambt niet vrijstelt van de noodzaak van de wedergeboorte uit God.

4] Onder de gaven die in het Nieuwe Testament genoemd worden behoren enkele heel bijzondere.

Ik doel hier met name op de gave van de tongentaal, de gave van ziekenge-

nezing en die van duiveluitdrijving. Deze gaven zijn weliswaar zeer uitzonderlijk. Maar we komen ze regelmatig tegen in het Nieuwe Testament. Het is de vraag in hoeverre deze buitengewone gaven nog behoren tot de kenmerken van het christen-zijn en van het kerk-zijn. Ja!, zegt de zogenaamde charismatische beweging. Het is maar zeer de vraag!, antwoordt de kerk der eeuwen. Feit is dat deze gaven al in de loop van de tweede eeuw uit de christelijke kerk verdwenen zijn. En waar ze min of meer in stand bleven, daar was dat doorgaans in de meer sektarische stromingen. In ieder geval buiten de katholieke kerk der eeuwen.

De les van de geschiedenis heeft ons ook iets te zeggen, meen ik. Niet dat de geschiedenis op zichzelf beschouwd openbaringskarakter heeft. Maar de Heilige Geest heeft door alle eeuwen heen de kerk geleid. En daarom is het opmerkelijk dat het langzamerhand stoppen van deze gaven blijkt te zijn samengevallen met het sterven van de apostelen en hun eerste leerlingen. Eveneens viel het samen met de afsluiting van de directe heilsopenbaring en de vorming van de canon van de Heilige Schrift. Zou het toevallig zijn? Het zal, naar mijn stellige overtuiging, niet toevallig zijn. Ook in dezen heeft de Heilige Geest de Zijnen in de waarheid geleid. Toen de Schriften aan de kerk gegeven werden, toen stopten de buitengewone gaven van de Heilige Geest. Ze waren niet meer nodig. De Heere verspilte Zijn gaven niet!

5] In het Nieuwe Testament is ook sprake van de gave van de profetie.

De gave van de profetie was in de Bijbel de gave om woorden Gods te spreken nadat de Heere deze woorden Zelf rechtstreeks in het hart had gelegd. Die profetische woorden hadden meestal alles te maken met de actuele situatie van de tijd waarin ze werden gesproken. Zo was het veelvuldig in het Oude Testament. Zo kwam het ook nog voor in het Nieuwe Testament.

De gave van de profetie houdt mede verband met de gave van het spreken in tongen. De apostel Paulus legt immers dat verband in 1 Kor. 14. Wie de gave van de tongentaal bezigt en die woorden niet uitlegt aan de hoorders, dient de gemeente niet. *"Maar die profeteert, spreekt de mensen stichting en vermaning en vertroosting."* Er is uitlegging nodig.

Maar nu de tongentaal, althans zo de Heere ze bedoeld heeft, verdwenen is, is ook in die zin de gave van de profetie niet meer nodig. We hebben nu het profetische woord dat zeer vast is. En we doen er goed aan dat we daarop acht geven. Want het is een licht dat schijnt in een duistere plaats.

6] De Heere is soeverein, ook in het incidenteel opnieuw geven van de bijzondere Geestesgaven.

In het algemeen, zo denk ik, zijn de bijzondere gaven van de Heilige Geest opgehouden. De praktijk bevestigt het en de Schrift laat voor die gedachte zonder meer ruimte. Wie immers denkt dat alle bijzondere gaven ook voor alle tijden moeten gelden, loopt al direct vast met de ambten. Het bijzondere ambt van het apostelschap is toch ook opgehouden...

Maar ook al kunnen wij, voor zover ik het zie, geen andere conclusie trekken dan dat deze uitzonderlijke gaven zijn opgehouden – het staat de Heere vrij ze op enig moment toch weer aan Zijn kerk te geven. Ik denk dat dat incidenteel ook wel gebeurt. In tijden van grote geestelijke bloei en in perioden dat er sprake was (en is?) van bijzondere geestelijke opwekkingen, was er toch hier en daar weer sprake van bijzondere gaven. Ook in situaties op de zendingsvelden was en is er bij tijden sprake van. Maar ik denk niet dat we het bijzondere tot iets algemeen mogen verheffen. Nog minder mogen we het oefenen van de bijzondere gaven als een wet opleggen. Integendeel.

7] In het drijven van de noodzaak van de bijzondere gaven ligt een groot gevaar.

"Ik zie het streven naar de bijzondere gaven van de Geest als een bedreiging voor gezond geestelijk leven in de gemeente", zei ds. W. van Vlastuin onlangs in een gesprek over dit thema. Ik sluit me bij zijn uitspraken aan. "Het eigene van de Heilige Geest is juist dat Hij ons leert niet op de Geest te vertrouwen, maar op het Woord. Het eigene is dat Hij niet iets toevoegt, maar ons iets toe-eigent. Hij is de Geest van de Vader; Hij eigent ons het schepselmatige leven toe: onze roeping in dit aardse leven. Hij is ook de Geest van Christus; Hij eigent ons al Christus' schatten toe. Daar moeten we op gericht zijn."

8] Ik wijs u een uitnemender weg. Tussen 1 Korinthe 12 (het hoofdstuk over de onderscheidene geestelijke gaven) en 1 Korinthe 13 (het hoofdstuk over de gaven van de profetie en van de vreemde talen) is er het ontroerend-schone 1 Korinthe 13, het hoofdstuk over de uitnemendheid der liefde. "Ik vert naar de beste gaven", schrijft de apostel, "maar ik wijs u een weg die nog uitnemender is!" En dat is de weg van de liefde. Al bezat ik alle

geestelijke gaven, maar ik had de liefde niet, dan was ik voor de Heere nog niets. "Nu blijft geloof, hoop en liefde, deze drie. Maar de meeste van deze is de liefde!" Voor mij en voor u de vraag of we deze drie gaven en of we deze ene gave hebben ontvangen en of we deze door genade beoefenen. Door de Heilige Geest. Door de Geest die Heere is en levend maakt...

J.M.J. Kieviet

BELASTING EN BEKERING

Wat hebben deze twee zaken met elkaar te maken? Wat is het verband tussen belasting en bekering? Gods Woord legt dit verband in Mattheüs 22:21b "Geeft dan den keizer dat des keizers is, en Gode wat Gods is." De Heere eist aan de keizer te geven wat aan de keizer toekomt en aan de Heere te geven waar Hij recht op heeft. Er dient dus eerlijk belasting betaald te worden en de Heere eist de waarachtige bekering.

Aanleiding

Leerlingen van de farizeeën en herodianen werden door de farizeeën naar de Heere Jezus gestuurd. De farizeeën en de herodianen spanden samen tegen Jezus. Het was hen er om te doen de Heere in Zijn woorden te vangen, Hem te verstrikken. De Zaligmaker werd aangesproken met de naam 'Meester', maar het was niet oprecht gemeend. Zijn vijanden zeiden: "Meester, wij weten, dat Gij den weg Gods in der waarheid leert en naar niemand vraagt; want Gij ziet den persoon der mensen niet aan." Dan wordt er een vraag aan de Heere voorgelegd: "Zeg ons dan, wat dunkt U? Is het geoorloofd den keizer schatting te geven of niet?" We zouden de vraag zo kunnen weergeven: Is het geoorloofd belasting te betalen aan de keizer? Het was geen oprechte vraag die aan de Heere werd gesteld, maar een strikvraag. Indien de Zaligmaker met 'ja' zou antwoorden, zou dat een erkenning van de keizer zijn en dan zou het volk zeggen dat Hij niet de beloofde Messias kon zijn. Indien de Zaligmaker met 'neen' zou antwoorden zouden de herodianen Hem van verzet tegen de keizer kunnen beschuldigen en Hem kunnen uitleveren aan de stadhouder. De Heere is de Hartenkenner, Hij doorzag hun vraag. Hij wist met welk doel

zij Hem die vraag stelden. Hij vraagt om Hem een schattingpenning te tonen, een romeinse zilveren munt. Met zo'n munt werd de belasting aan de keizer betaald. Op zo'n munt stond het beeld en opschrift van de keizer. Zo'n munt droeg de beeltenis van de keizer en kwam dus de keizer toe, daar had de keizer dus recht op. Daarop zei de Heere: "Geeft dan den keizer wat des keizers is." Wat is de reactie van de vraagstellers? We lezen dat in Mattheüs 22:22 "En zij dit horende, verwonderden zich, en Hem verlatende, zijn zij weggegaan." Beschaamd gingen de vijanden van Christus heen. Zij konden niets tegen Zijn antwoord inbrengen.

Diverse belastingen

Enkele belastingen willen we noemen. De Joden kenden verschillende vormen van belastingen. Er waren godsdienstige belastingen. We denken hierbij aan de tempelbelasting. Er moest immers gezorgd worden voor de priesters en de Levieten. Er was veel nodig voor de offerdienst. Men gaat er van uit dat de tempelbelasting een jaarlijks terugkerende zaak is geweest. Deze tempelbelasting was een belangrijke inkomstenbron voor de tempel. We lezen op blz. 24 van het onder dit artikelje aangeduide boek dat de tempelbelasting de 25e Adar (februari- maart) betaald moest zijn. Ook betaalde het volk Israël tienden. Na de invoering van het koningschap werden burgerlijke belastingen ingevoerd, terwijl de godsdienstige belastingen bleven bestaan. Dit betekende een aanzienlijke lastenverzwaring voor het volk. Er was immers veel geld nodig voor de hofhouding van de koning en voor het voeren van oorlogen. Ook ten tijde van het Nieuwe Testament waren er burgerlijke belastingen. We denken hierbij aan

de tollenaars die belastingen inden. Deze tollenaars werden veracht omdat zij beschouwd werden als mensen die samenwerkten met de gehate Romeinen en ook omdat zij zich verrijkten ten koste van het eigen volk. Ten tijde van de omwandeling van de Zaligmaker was het volk verplicht belasting te betalen aan de Romeinen. Dit moest met romeinse munten gebeuren. Deze munten waren wettig betaalmiddel en algemeen geaccepteerd. Calvijn tekent hierbij aan: "Die munt toch was als het ware van hun zijde de belijdenis dat ze ten onder gebracht waren, zodat Christus hun niets nieuws behoeft te leren." De overheid is een instelling van God en brengt de verplichting met zich mee belasting te betalen.

Eerlijk betalen

Er mag bij het betalen van belastingen niet oneerlijk gehandeld worden. Dat blijkt uit de woorden van de Zaligmaker: "Geeft dan den keizer wat des keizers is." Het eerlijk afdragen van belastingen behoort tot de onderwerping aan de overheid. Soms lijkt het een soort sport te zijn, ook onder reformatische mensen, om de belasting te ontduiken. Het boekje wat aanleiding gaf tot het schrijven van dit artikelje geeft daar meerdere voorbeelden van. Er kan belastingfraude gepleegd worden. Op blz. 59 en 60 vinden we daarvan de volgende omschrijving: "Belastingfraude is het bewust verstrekken van onjuiste of onvolledige gegevens of het onthouden van gegevens, welke nodig zijn voor de vaststelling van de belasting-schuld." Inkomsten kunnen te laag worden opgegeven, aftrekposten kunnen te hoog worden opgevoerd. Het vermogen kan te laag worden weergegeven. Onderzoeken hebben uitgewezen dat het om een bedrag van ongeveer 64 miljard euro per jaar gaat. Er kan ook sprake zijn van zwart werken. Ook noemt de auteur oneigenlijk gebruik van belastingregels. Dan wordt er niet in strijd gehandeld met de bewoordingen van de wet, maar wel met het doel en de strekking van de wet. De schrijver zegt dat het niet de bedoeling is gebruik te maken van zogenaamde lekken in de belastingwetgeving. We lezen op blz. 69: "Velen denken: als het niet expliciet verboden is, dan mag het. Dat is geen respecteren. Het gaat erom dat je je houdt aan wat de wetgever met de regel in kwestie heeft bedoeld."

Gods wet is norm

De auteur verwijst hierbij allereerst naar het vijfde gebod. Dat gebod luidt: "Eer uw vader en uw moeder, opdat uw dagen verlengd worden in het land dat u de HEERE uw God geeft." Dit houdt ook in dat de overheid die over ons gesteld is gehoorzaamd dient te worden bij het afdragen van belastingen. Ook het achtste gebod wordt genoemd. Er mag niet gestolen worden. Wie belasting ontduikt is een dief en handelt in strijd met het achtste gebod. Ook is er een relatie met het negende gebod. De waarheid dient weergegeven te worden op het belastingbiljet. We lezen op blz. 80 en 81 "In veel gevallen zal geprobeerd worden het antwoord zo in te kleden dat er zo weinig mogelijk belasting wordt betaald. Daarbij zal niet direct gelogen worden, maar wordt er toch een indruk gewekt die de werkelijkheid niet geheel getrouw weergeeft. In bepaalde gevallen kan het daarbij om zeer grote fiscale belangen gaan. De verzoeking om in een dergelijk geval tegen het negende gebod te handelen, is dan wel erg groot. Omdat de meeste mensen een hekel hebben aan het betalen van belasting, vertellen ze vaak allerlei negatieve verhalen hierover, met als doel het belastingregime in een kwaad daglicht te stellen. Met deze gesprekken worden vaak hele avonden gevuld. Ook dit is zonde tegen het negende gebod."

Bekering

Laten we bij alles wat we uit het boekje hebben weergegeven niet vergeten dat bekering noodzakelijk is. De Zaligmaker heeft dit zo verwoord dat aan God gegeven dient te worden wat God toekomt. Daar klinkt ook in door dat aan de keizer geen goddelijke eer gegeven dient te worden. De keizer maakte wel aanspraak op goddelijke eer, ook uit de munt die werd gebruikt om belasting te betalen bleek dit. Er kon bijvoorbeeld op staan: Tiberius Caesar Augustus, zoon van de goddelijke Augustus. Ook stond erop: Pontifex Maximus. Dat betekent: de allerhoogste priester. Daaruit blijkt toch wel dat de keizer aanspraak maakte op goddelijke eer. Maar goddelijke eer komt alleen de Heere toe. Hij heeft recht op het gehele leven, op alle krachten van ziel en lichaam beide. Laten we aan die eis niet voorbijgaan. Wie iets of meer van het leven van de bekering mag kennen zal God zien als absolute Eigenaar

van al datgene waar hij een poosje voor mag zorgen als rentmeester. Dat brengt ook gevolgen met zich mee voor het afdragen van belastingen. We lezen op blz. 87 "Als een goed rentmeester zal hij dan ook blijmoedig een gedeelte van zijn inkomen afstaan aan de overheid voor de voldoening van zijn belastingplicht. Dit wordt toch nadrukkelijk in Gods Woord geboden en het is zijn hartelijke begeerte om naar al Gods geboden te leven." De waarachtige bekering brengt liefde tot Gods geboden met zich mee, liefde tot het vijfde, achtste en negende gebod ook als het gaat over het betalen van belastingen.

VRAGENRUBRIEK

Een volkomen hart.

De vraag wat we onder een volkomen hart moeten verstaan en het zoeken naar het juiste antwoord daarop, werd voor mij aanleiding om er een biddagpreek van te maken. Zo snijdt het mes naar twee kanten!

De uitdrukking 'een volkomen hart' komen we verschillende keren in de Bijbel tegen als het gaat om het hart van Juda's koningen. Ik geef enige voorbeelden. David bidt dat zijn zoon Salomo een volkomen hart mag ontvangen, zie 1 Kron. 29:19. Van koning Asa lezen we dat hij een volkomen hart had, zie 1 Kon. 15:14. En van koning Amazia wordt vermeld dat hij deed wat recht was in de ogen des Heeren, doch niet met een volkomen hart, zie 2 Kron. 25:2.

Wat moeten we daaronder verstaan? Is een volkomen hart een volmaakt, een zondeloos hart? Nee, dat niet! Van ons hart geldt dat het arglistig en dodelijk is, zie Jer. 19:7. In de hemel zal alles volmaakt zijn, ook het hart! Dat ook Gods kinderen met hun door Woord en Geest vernieuwd bestaan nog tot hinken en zinken ieder ogenblik gereed zijn, leert ons Gods Woord duidelijk en het zal tot de jongste dag de ervaring zijn van al Gods kinderen. Bij volkomen moet gedacht worden aan 'heel'. De verhouding tot de ander is heel, in harmonie, er zit niets tussen. Zo kan het hart van Gods kind ten opzichte van de Heere volkomen zijn en is er vrede en harmonie tussen de Heere en zijn ziel. Dan mag er een

Ondermeer aan deze vrucht wordt de boom gekend. Belasting en bekering hebben veel met elkaar te maken. Het in het kort besproken boekje geeft veel stof tot nadenken. We willen het ter lezing en tot onderzoek aanbevelen.

N.a.v. drs. H.P. van Ree R.A., *Bijbel en belasting, christelijke belastingmoraal, pocket, 96 blz., € 9,50, Uitgave Den Hertog, Houten, ISBN 90-331-1898-X.*

A. van Heteren

nabij leven zijn, de vreze des Heeren mag beoefend worden en er is de verborgen omgang met God. Dan mag er vrede zijn, ondanks het feit dat de Heere heilig is en ik een zondaar. Dan mag er verwondering over Gods goedheid en beoefening van de afhankelijkheid van Hem zijn.

Wie van Gods volk weet niet van die tijden en ogenblikken? Met name in de dagen van de eerste liefde mag er dat volkomen, dat van God afhankelijke en Hem vreuzende hart zijn!

Gods kind weet ook van andere tijden. De dagen dat het ongeloof overheerst, de ogenblikken dat aan ongerechtigheid wordt toegegeven of op eigengerechtigheid wordt gesteund. De dagen dat het ons materieel voor de wind gaat en de oppervlakkigheid en wereldgelijkvormigheid ons hart binnenkomt. De dagen van het steunen op de middelen in plaats van het steunen op Hem Die de middelen zegenen moet.

Maar wie waarlijk Gods kind is, voelt een schrijnend verlangen, een heimwee naar het oud vertrouwen. Hij voelt zich ongelukkig en houdt het in dat leven in disharmonie met de Heere niet uit. Want hij heeft er toch iets van geleerd wat David in Psalm 63 uitdrukt: Want beter dan dit tijdelijk leven, is Uwe goedertierenheid. Och, wierd ik derwaarts weer geleid, dan zou mijn mond U de ere geven!

Nu begrijpen we de geschiedenis van koning Asa bijvoorbeeld ook beter. Hij was ook een kind en knecht des

Heeren. Ook hij kende dat volkomen hart, de beoefening van de vreze des Heeren. Dat had Amasia nu weer niet! Je kunt met hem dus recht doen in Gods oog, maar niet met een volkomen hart. Om een voorbeeld te geven: de kerkgang is recht in Gods oog. Maar toch ziet Hij het hart aan! Leest Psalm 84 in het hart of is de kerkgang niet meer dan een (goede) gewoonte? Erg is het als een mens zelfs meent dat hij met het uitwendig vervullen van zijn godsdienstplichten Gode welbehagelijk is! Vergis u niet: is ons hart vernieuwd door Woord en Geest?

Maar koning Asa kende die verborgen omgang met de Heere. Toch lezen we ook van andere tijden in zijn leven. In het afhankelijke leven met de Heere mocht hij de 1000 maal 1000 Moren, die hem bedreigden, verslaan! Maar als hij later op Syrië steunt en op eigen inzicht vertrouwt, gaat het mis. Dan wijkt de Heere in Zijn gunst. En als de profeet Hanani koning Asa komt te bestraffen wordt Asa boos en werpt de profeet in de gevangenis! Het kan laag aflopen met Gods kind. Het is ter waarschuwing ons beschreven! Hij kan heel diep vallen. Maar van Gods genade kan hij niet vervallen. Maar dat is enkel aan Gods welbehagen in Christus te danken. Dat is enkel om Hem Wiens hart niet alleen volkomen, maar ook volmaakt was in Zijn bestaan op aarde. De tweede Adam is volmaakt. Die Koning nu is van Israels God gegeven, opdat er eeuwige genade en liefde zou zijn voor Zijn in zichzelf ellendig volk.

Asa heeft het in de dagen van zijn vergeten van de Heere niet gemakkelijk gehad. De troost van het kindschap Gods is immers gelegen in de beoefening van dat kindschap! De wedergeborene op zijn slechtst staat naar de mens gesproken ver achter bij een onwedergeborene op zijn best! Misschien is Asa wel heel donker afgereisd!

Ook in de dagen van Asa's ziekte, aan het einde van zijn leven, zocht hij slechts de doktoren en hun wijsheid. Mogen we de middelen niet gebruiken? Zeker. Dat Asa met zijn ziekte naar de dokter ging was geen zonde. Maar dat hij Gods zegen over de middelen niet inriep, dat was zijn zonde! Het gebruik der middelen is geboden, al is God er niet van afhankelijk! Toen Asa van de komst der Moren hoorde, bleef hij ook niet thuis, maar ging er met een gewapend leger op af! Maar

hij beseftte wel: Van God is mijn hulp! Dat beleed hij dan ook: bij de Heere is uitkomst voor de krachteloze, zie 2 Kron. 14:11.

Mijn biddagtekst was 2 Kron. 16:9. Daar lezen we: Want de Heere aangaande, Zijn ogen doorlopen de ganse aarde, om Zich sterk te bewij-

zen aan degenen, welker hart volkomen is tot Hem! Welnu, keren we toch met die woorden tot onszelf in. Als Gods alziend oog de aarde doorloopt en ook ons hart ziet, wat ziet Hij dan?

K. Hoefnagel

LEESDIENSTEN

preekvoorziening

In vacante gemeenten wordt tijdens de kerkvisite de vraag gesteld naar de herkomst van de preken, die gelezen worden in de zogenaamde leesdiensten.

"Worden, indien geen predikant voorgaat, uitsluitend preken gelezen van predikanten die tot de dienst des Woords in de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland wettig geroepen zijn, respectievelijk van predikanten die gediend hebben in de kerken, welker wettige voortzetting zij zijn.....?"

Het gaat om zondagen of diensten, waarin geen predikant voorgaat. Die zondagen zijn er niet zoveel meer. Het is bijna de hartstocht van preekvoorzieners om altijd voorziening te hebben en leesdiensten te vermijden. Alle lof voor broeders die hun taak zo nauwgezet opvatten en de gemeente willen dienen. Predikanten echter zullen soms dagen beleven dat zij er anders over denken. Want als je maar zes zondagen te verdelen hebt, moet je vaak gemeenten teleurstellen. Wat dat betreft is het emeritaat een weelde, want je kunt (bijna) naar hartelust uitdelen. Zeker, elke zondag reizen en trekken is wel eens moeilijk, maar het contact met de kerken in het land is toch ook weer verrijkend.

Zelfs geëmeriteerde dienaren bemerken overigens, dat een jaar "maar" 52 zondagen heeft. En als dan het jaar 2006 al bezet is, dan maar vast, zo de Heere wil en wij leven, want dat moet er wel bij gezegd worden, naar 2007 zien. Voor preekvoorzieners is het een belangrijke vraag wanneer de voorgangers hun zondagen beginnen te verdelen. Er zijn er, naar men vertelt, die daarvoor één bepaalde dag bestemmen. Men wil niet steeds geconfronteerd worden met telkens terugkerende verzoeken.

Het laat zich verstaan dat hier menselijke dingen meespelen. Hoor je soms iets van voldoening of zelfs enige trots doorklinken, als een dominee

zeggen kan dat hij al "helemaal vol zit"? Dat kan de status en de graad van een gewenst man immers behoorlijk gewicht geven. Net zo goed als die preekvoorzieners, die met trots verklaard dat er in een heel jaar geen leesdiensten zijn voorgekomen. Ik kan deze zaak van twee kanten belichten, omdat ik zelf meestal ook zorgde voor de preekvoorziening in de gemeenten, die ik diende. Ik wil wel graag voor enige nuchterheid pleiten op deze markt van vraag en aanbod. Toen onlangs in een kerkelijk blad werd gemeld door een predikant dat men al begon te bellen soms om zeven uur in de morgen, werd daar terecht door een ander met enige spot op gereageerd. Kom, kom....! Laten we als dienaren des Woords ook bescheiden blijven!

eigen preken?

Het is hoog tijd om te stellen dat een leesdienst óók heel zegenrijk kan werken. Na een leesdienst kan men dat in de gemeente ook horen opmerken. Er zijn rijk begaafde broeders die met stichting een leesdienst kunnen leiden. Het is verder van belang dat de ouderlingen ook niet te zeer ontwennen aan deze taak, die toch veel van hen vraagt. We hebben helaas de voorlezer in de meeste gemeenten afgeschafte, zodat zij ook daardoor bijna niet meer in het openbaar behoeven "op te treden". Naar mijn gedachten geeft een voorlezer mede stijl aan de dienst en bewijst hij de predikant een dienst zodat de voorganger er niet alleen voor staat. Opmerkelijk dat de voorlezer van toen soms in onze dagen weer terugkeert in een moderne jas, soms in een jurk.....

Het is zaak voor de kerkenraad om te beschikken over een ruim arsenaal van preken, die men kan lezen. De meeste kerkenraden hebben daarvan wel een voorraad. Even terzijde opgemerkt: denken de aspirant lezers er altijd aan, dat ze op ieder moment

een preek bij de hand hebben, die gelezen kan worden? Er kan toch verhindering optreden bij de te verwachten dominee? Zo'n reservepreek moet passen in het kerkelijk jaar; dat maakt de inspanning wel groter.

Gelukkig hebben we onvervalste christelijke gereformeerde preken in de Levensbron. Dat is me dan wel een hele constatering! Niet ieder zal het beamen. Want terecht zullen velen oordelen dat deze preken toch wat te kort zijn voor een kerkdienst. Wie snel leest, kan de mensen weer heel vroeg op straat zetten. Het zit natuurlijk niet in de lengte, maar een kerkdienst is en blijve een kerkdienst, waar de mensen soms van ver voor komen en waarvan de goede gemeente iets verwacht, iets grondigs en doorwrochts. Jammer dus dat de preken toch wat te kort zijn. Ik spreek verder niet over de inhoud, die ook heel verschillend beoordeeld zal worden.

Toch biedt de Levensbron wel uitkomst, want ook de oude jaargangen doen nog fris en goed mee. Je merkt dan ook dat er heel veel rechte en getrouwe predikers in onze kerken geweest zijn, die we naar het Bijbels vermaan, maar niet te snel vergeten moeten. Er waren er die beter konden schrijven, dan preken; ook het omgekeerde komt voor, nog steeds.

Ik ben het van harte eens met de vraag uit de visitatie, waarin naar voren komt een zekere voorkeur voor preken uit de eigen bronnen. Een goede christelijke gereformeerde preek uit heden of verleden kan een rijke zegen zijn. Geen kwaad, nee zeker niet, over preken uit andere verbanden. Wie kennis neemt van meditaties in het RD of in bladen zoals de Saambinder en allerlei andere kerkbladen, zal vaak getroffen worden door de schriftuurlijke inhoud. Toch moet het beginsel van onze kerken ons lief zijn. Er klinkt toch Bijbels evenwicht in door; dit mag natuurlijk weer niet uitlopen op een stuk middelmatigheid, maar wel op een juist evenwicht, op een spreken met twee woorden. Explicatie en applicatie, uitleg en "toeleg".

Ik merk op dat er toch door vacante gemeenten nog wel eens gevraagd wordt naar preken, die gelezen kunnen worden tijdens de dienst. Ter voldoening aan deze vraag zouden we kunnen overwegen om dit verzoek te honoreren. Een dergelijke vraag is ook wel eens bij het Bestuur van "Bewaar het Pand" beland en we moeten altijd overwegen of we de gemeenten

hiermee een dienst zouden kunnen bewijzen. Trouwens, ook thuis kan het een zegen zijn als we een preek lezen, die grondig ingaat op het Woord van God.

en verder?

Nu biedt vraag 24 ook mogelijkheden, die verder rijken dan onze eigen kerkelijke voorraden. Als ik het goed lees, mogen oude schrijvers ook gelezen worden. Dat verruimt de horizon in niet geringe mate. Preken uit de vorige eeuwen mogen ook nu nog dienen tot opbouw van het geestelijke leven, zo lees ik in deze vraag. Het zal niet zo vaak gebeuren, maar ik wil deze overweging wat nader toelichten, hoe men daarover dan ook denkt.

Bij velen zal als bezwaar gelden dat preken uit lang vervlogen tijden geen correlatie hebben met de tijd waarin wij leven. Onze tijden zijn zo anders en bijzonder, dat we moeten staan voor een eigentijdse aanpak.

Dit bezwaar kan enig recht van spreken hebben. Het kan dienstig zijn als in de preek de lijn naar onze dagen wordt doorgetrokken. Daartegenover kan ook weer gesteld worden, dat de voornaamste zaken toen en nu gelijk zijn. Geestelijke werkelijkheden zijn voor alle tijden actueel en deze zijn aan geen verandering onderhevig. In de brieven van Paulus bijvoorbeeld vindt u ook niet zoveel directe zinspelingen op de tijd van toen. Dat geldt weer wel in sterke mate van de Openbaring aan Johannes, maar dat behoort bij het profetische karakter van dit boek. En de uitwerking van de actualiteit bij Johannes tōen is toch ook weer geldend voor òns nū.

Wie de Bijbel leest, zal altijd weer ontdekken dat het in oude tijden feitelijk om dezelfde dingen ging als nu. Gods Woord is ten allen tijde actueel. Preken uit de Nadere Reformatie kunnen dan lang geleden geschreven zijn, maar de geestelijke kracht ervan is ook voor de mens van de 21^e eeuw nodig en gewenst. Daarom zou het best kunnen voorkomen dat zulke preken ook gelezen worden in de dienst. Want deze predikers hadden toch iets, wat wij in deze tijd zo niet meer hebben. Dat treft mij persoonlijk altijd weer bij het lezen van de oude schrijvers. Het waren kenners van het Woord en ook kenners van het hart. De grondigheid waardoor deze "leerredenen" uitmunten, vragen veel van de hoorders. Men kan er in horen hoezeer men vroeger op de kansel

stond voor goed onderwijs, voor een vermeerdering van schriftuurlijke kennis. Tekstmateriaal is overvloedig voorhanden in hun preken. We moeten eerlijk zijn en constateren dat veel preken van nu meer thematisch en summier zijn zodat de details ons vaak zouden kunnen ontgaan. Dat is ook absoluut een bezwaar van de preken, die onder ons worden uitgegeven. De vorm en de lengte maken een grondige benadering van de zaken bijna onmogelijk. Daarnaast de praktische inslag. Je belangstelling wordt gewekt en je hart kan geraakt worden vanwege de bijna psychologische aanpak van deze predikers. De duidelijkheid van van der Groe, de warme toon van Smijtegeld, de denkkraft van Comrie of de mildheid van à Brakel wil de Heere gebruiken ook nu nog. Het is nauwelijks onder woorden te brengen waarin hun kracht ligt. Het kan dus heel goed in bijzondere gevallen voorkomen, dat dit genre preken gelezen wordt. Zeker, nu desgewenst het Smijtegeldfonds de preken omzet in leesbaar Hollands. En dat vooral te meer, omdat deze preken de gemeente eerlijk behandelen! Wat lezen we en wat mogen we lezen? Volgens de geciteerde vraag mogen de Puriteinen niet gelezen worden? Toch hebben deze minstens zoveel kracht en licht, als het gaat over de kennis der waarheid. Dus? Bij het waarnemen van allerlei tegenwoordige voorgangers op de kansels, bekende en onbekende, van binnen en van ver buiten het kerkverband, kan het ook vast geen kwaad als we de krachtige geestelijke leiding van mensen als Gray, Brooks en Spurgeon mede betrekken in de stof voor de leesdiensten.

Ik noem nog een opvallende naam, namelijk die van Wulfert Floor, bekend als de landbouwer van Driebergen. Hij leefde in de negentiende eeuw en "oefende" voor allerlei groepen. Zijn preken worden onder ons hier en daar gelezen. Ze munten uit door eenvoud en waarheid en ze kunnen zeker velen bereken met de kracht van het Woord.

Preken uit de eigen groep en de eigen kerk. Klinkt het eigenlijk toch niet wat hoogmoedig? We zullen toch niet alle andere dienaren uit andere kerken minder achten dan onszelf? Ik kan met deze vraag alleen leven, als ik besef dat er kerkelijke orde moet zijn. Maar de geestelijke orde gaat ook in dit opzicht niet voorbij aan de woorden van de dichter: Ik ben een vriend,

ik ben een metgezel, van allen die Uw naam ootmoedig vrezen.... Het kan zelfs in de kerkelijke wereld goed zijn de ander uitnemender te achten dan onszelf. Binnen de grenzen van de zuiverheid der leer. Iemand heeft van zijn kerk eens gezegd, en ik sluit me daar dan maar bij aan; Mijn kerk is de slechtste die ik ken, maar ik weet geen betere. Conclusie: we houden ons aan de lijnen van de Kerkorde, maar: nood breekt wet. En: er is een liefhebber, die meer aanleeft dan een broeder (Spr. 18:24b). De Spreukendichter zei ook: Beter is een gebuur die nabij is, dan een broeder die verre is. Laten we daar maar eens over nadenken.

P. Roos

LCJ-SYMPOSIUM

DV 18 mei wordt in de kapel van het Hoornbeeck College te Amersfoort een symposium georganiseerd door het LCJ.

Thema: 'Met open mond – Jongeren in prediking en pastoraat'

Dagvoorzitter: ds. P. den Butter

Hoofdspreker: prof. dr. A. Baars

Aanvang: 16:00 *Sluiting:* rond 18:30.

Dit symposium staat mede in het kader van het afscheid van Kees van Vianen en Luuk Oevermans, LCJ-bestuursleden. Voor de symposiumgasten is er na afloop een broodje en aansluitend de afscheidsreceptie van Kees en Luuk. Zij die niet aanwezig kunnen zijn op het symposium, maar wel de receptie willen bezoeken, zijn vanaf 19.30 uur welkom.

Opgave voor het symposium *svp* voor **1 mei:** symposium@lcj.nl

ALGEMENE LEDEN-VERGADERING VGS

De jaarlijkse algemene ledenvergadering van de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs (VGS) zal D.V. gehouden worden op **zaterdag 8 april 2006** in

het Hervormd Centrum, Talmastraat 9 te Hardinxveld-Giessendam.

Aanvang 09.30 uur, ontvangst met koffie vanaf 09.00 uur.

Sluiting van de vergadering zal plaatsvinden om ± 12.30 uur.

In deze vergadering zullen er lezingen worden gehouden met als thema:

"Veranderende samenleving en gevolgen daarvan voor het reformatorisch onderwijs"

De lezingen zullen verzorgd worden door *ds. W. Visscher*, *ir. B.J. van der Vlies*, *ds. P. Mulder* en *H. Vos*.

Een bezinnend slotwoord zal gesproken worden door het bestuurslid *ds. J. Joppe*.

Voor deze vergadering zijn uitgenodigd afgevaardigden en overige leden van de bij de VGS aangesloten (school)besturen en kerkenraden. Ook belangstellende onderwijsgeven en anderen die bij het onderwijs zijn betrokken zijn hartelijk welkom!

Wij hopen dat velen hun betrokkenheid bij het reformatorisch onderwijs zullen tonen door deze vergadering bij te wonen.

Het bestuur,

ds. P. Mulder, voorzitter

mr. J. Verhoeven, secretaris

DEPUTATEN "PASTORAAT IN DE GEZONDHEIDSZORG" VAN DE CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

UITNODIGING

voor een bezinningsavond

D.V. woensdag 29 maart a.s. 19.30 uur in Bennekom

Chr. Ger. Sionskerk, Beatrixlaan 4

THEMA:

"Ik heb nog steeds verdriet....mag het?" (omgaan met rouw)

Programma-overzicht:

Opening en sluiting door

ds. C. Westerink

Spreker: *Alie Valkenburg*

Algehele leiding:

drs. J.P. Roubos, deputaat

Voor meer informatie: *Annie Reitsma*,
tel.: 030 – 6920073 (na 17.00 uur)

Er is voor dit thema een pastorale handreiking samengesteld, die na afloop van deze avond beschikbaar is.

STICHTING
Bonisa
ZENDING

Secretariaat:
Bonisa Zending
Grachtweg 20
2161 HN Lisse
Tel. 0252-41 82 69
www.bonisa.nl

NOODHULP HERSTEL KERKEN

Lisuland.
Zware sneeuwval.
Veel kerken bezweken.
Wederopbouw kost
gemiddeld 7.500 euro
per kerk.
Namens u wil Bonisa de
Lisu christenen helpen.

**Uw steun
is van waarde**

Postbank 31.555.32

o.v.v. Herstel Kerken Lisuland

Te huur op Camping De Beukenhof

4 pers. Chalet vrij voor 15 juli en na
5 aug. Stacar nog vrij voor 8/7
en na 12/8 ook nog plaatsen vrij
op de camping in het hoogseizoen
nu Spec. Voorseizoen aanb. 2 pers.
Per overnachting € 10,- met eigen
Caravan of Tent 0528-331246

www.campingdebeukenhof.com

Stichting China
Veenendaal

Kinderellende in China

"Wij hebben geen huis.
Ik leef op een vuilnisbelt!
Krijg ik eten
en een kinderbijbel?"

giro 320666

Info/secretariaat:

Postbus 1150 • 3900 BD Veenendaal
e-mail info@stichtingchina.nl
Giro 320666 t.n.v. Stichting China
www.stichtingchina.nl
tel. 0318-510320

Zorg dichtbij

Actief in uw regio!

Waar u ook woont,

Agathos brengt zorg dichtbij:

• Huishoudelijke verzorging

• Persoonlijke verzorging

• Verpleging

• Psychosociale zorg

Bel de Zorglijn (010) 264 07 77 en u krijgt uw rayoncoördinator
aan de lijn. Agathos stelt zelf indicaties voor veel zorgvragen.
Kunnen we geen indicatie stellen? Dan begeleiden we u bij de
CIZ-aanvraag. U ziet, ook indicatiestelling is onze zorg!

Agathos
THUISZORG

T 010 264 07 77 | www.agathos-thuiszorg.nl

Zorg met een eigen kleur

KAN IK WEL BELIJDENIS DOEN?

Dit is één van de vragen die aan de orde komen in het boek 'Christen zijn in kerk en wereld', waarin auteur Adriaan van Belzen een aantal onderwerpen besprak met 9 beyndelijk-gereformeerde predikanten, o.a. G. Bouw, A.A. Egas, M. van Kooten, A. Kort, F. Mallan, L.W. v/d Meij, J. Veenendaal en W. Visscher.

Andere behandelde thema's zijn: het verband tussen belijdenis doen en het Heilig Avondmaal, de ware Kerk, jongerenpastoraat, verantwoord mediagebruik, de positie van de vrouw, de toekomst van de kerk enz.

Prijs (excl. verzendkosten) €18,90

Bestellen: Tel. 0342-421031

b.g.g. 06-13867080

DAGACTIVITEITENCENTRUM STICHTING ADULLAM GEHANDICAPTENZORG

Voorbeeld aankondiging voor plaatsing in uw kerkblad

Open Dag Waardheim

D.V. 22 april 2006

Op D.V. 22 april zal op dagactiviteitencentrum Waardheim (**Adullam**) de 9e Open Dag gehouden worden. Van 10.00 tot 16.00 uur bent u van harte welkom op de Groeneweg 10 te Puttershoek.

Waardheim

In Waardheim kunnen groepsruimtes bezichtigd worden waarbij door medewerkers toelichting gegeven zal worden op het werk in de gehandicaptenzorg.

In één van de groepsruimtes is tevens kinderopvang mogelijk.

Verkoping

Op het terrein van Waardheim zal een gezellige verkoping worden georganiseerd met meer dan 70 kramen en een grote catering tent. Een greep uit het assortiment;

- nieuwe- en tweedehandse boeken
- speelgoed
- (kinder) kleding (binnen Mw. Van Zanten)
- cadeauartikelen
- houtwerk
- modestoffen en founituren
- fotokaarten
- baby-artikelen
- pannenkoeken, poffertjes
- patat, vis, oliebollen
- kaas, tokkelroom etc.

Activiteiten

Er is weer van alles georganiseerd;

- (kinder)spelletjes in een speciaal opgezette tent
- pony rijden
- paard en wagen
- oude ambachten
- kaasmaken

Een dagje Waardheim
Hartelijk Welkom.